

Garantiordninger skaber usikkerhed

Børsen den 3 oktober 2024

Draghirapporten om Europas alvorlige konkurrenceevneproblem har skabt dønninger i europæisk politik. En del af responsen har været en række mere eller mindre begavede løsningsforslag. Den danske regerings bidrag til debatten er et forslag om en garantiordning for grønne investeringer. Selvom blandt andet Dansk Industri støtter det, er det ikke blandt de begavede forslag.

Baggrunden for hele debatten er Mario Draghis rapport om Europas svækkede konkurrenceevne, der udkom i starten af september. Draghi tegner et dystert billede af en verdensregion med vigende konkurrenceevne, svækket økonomisk betydning og et alvorligt produktivtetsproblem.

Problemet er også kendt fra dansk økonomi, der, selvom den ikke klarer sig værst i Europa, lider under, at nye sektorer sander til i ny og ofte byzantinsk regulering. Hvis Europa skal følge med resten af den vestlige verden, er det tid til at gøre noget.

Erhvervsminister Morten Bødskov blev derfor forleden sendt i byen med regeringens forslag: Danmark foreslår at indføre en fælleseuropæisk "garantiordning" med det formål at tiltrække private investorer til store grønne projekter.

Intentionen er at sikre større investeringer i grøn teknologi og kunstig intelligens, som regeringens interne profeter mener er fremtidens industrier. Regeringens diagnose er således, at der mangler investeringer i særligt udvalgte sektorer. Den vurdering deles af DI's chef for europapolitik, Rikke Wetendorff Nørgaard, der over for medier vurderer, at forslaget er en "effektiv måde" at tiltrække private investeringer til at supplere offentlige tiltag.

Desværre overser både regeringen og DI to velkendte problemer med garantiordninger. Efter den asiatiske finanskrisen i 1997-98 beskrev Nobelprismodtageren Paul Krugman det grundlæggende problem, og hvordan netop den type ordning bidrog til at skabe krisen.

Hvad man end kalder den, er ordningen en bailout-garanti. Bødskovs forslag indebærer således, at gevinster ved grønne investeringer stadig er private som alle andre investeringer, men eventuelle tab bliver socialiserede - tab dækkes af skatteyderne. Som Krugman dokumenterede, fører det til at den samlede investeringsportefølje ikke blot skævvrides væk fra andre formål og mod politisk bestemte sektorer, men også at den bliver langt mere risikabel end det niveau, der giver nationaløkonomisk mening.

Hvis staten effektivt dækker tab gennem en garantiordning, skaber den et "moral hazard"-problem ved at belønne decideret investeringsgambling. Og når nok af de for risikable investeringer går galt, står man med en krise på hænderne. Som jeg tidligere har skrevet om her, er det også decideret umuligt for politikere at udvælge fremtidens innovative investeringer, der kan drive produktiviteten fremad. Når den gør, som om den kender fremtiden og garanterer investeringer i den, øger regeringen blot risikoen for nye kriser.

Christian Bjørnskov